

Hitelintézetek könyvvizsgálata

A Bankszektorra nehezedő elszámolási és forintosítási teher

Mit is jelent az elszámolás, mi hívta életre 1/2

- A hitelintézetek árfolyamrést alkalmaztak, egyoldalúan módosítottak kamatot, díjtételeket. Habár ez bevett gyakorlat volt, visszamenőlegesen tisztességtelennek lett nyilvánítva a **2014/ XXXVIII törvény** által melynek tárgya: „**A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről**”

1. Tisztességtelen az árfolyamrés alkalmazása:

- A fogyasztó által igényelt forint összeget (deviza alapú hitelek esetén) a bankok **vételi árfolyamon** váltották át devizára a hitel folyósításakor → az ügyfél tartozását devizában tartották nyilván
- A nyilvántartás szerinti devizás hitel törlesztő részletit viszont **eladási árfolyamon** váltották át HUF-ra
- Az elszámolás alatt minden esetben MNB árfolyamot kell alkalmazni.

Példa az árfolyamrésre:

Árfolyamok (HUF/EUR):

Eladási árfolyam (€): 290 HUF

MNB árfolyam (€): 285 HUF

Vételi árfolyam (€): 280 HUF

Folyósítás:

Igényelt hitelösszeg: 1 000 000 HUF

Bank által nyilván tartott tartozás vételi árfolyamon:

$1\,000\,000\text{HUF}/280 = 3\,571\text{€}$

Ugyanez MNB árfolyammal:

$1\,000\,000\text{HUF}/285 = 3\,509\text{€}$

Különbség: $3\,509\text{€}-3\,571\text{€}=-62\text{€}$

Hitel törlesztés:

Törlesztő részlet: havi 100 €

Fizetendő törlesztő (HUF): $100\text{€} * 290 = 29\,000\text{ HUF}$

Ugyanez MNB árfolyammal: $100\text{€} * 285 = 28\,500\text{ HUF}$

Különbség: $28\,500-29\,000\text{F}=-500\text{ HUF}$ /törlesztő részlet

Mit is jelent az elszámolás, mi hívta életre 2/2

2. Tisztességtelen az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötés, ha az nem felel meg a következő kritériumoknak:

a) az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve: a szerződés tartalma a fogyasztó számára nem világos, nem érthető

b) a tételes meghatározás elve: az egyoldalú szerződésmódosítás feltételei nem tételesen meghatározottak, vagyis az ok-lista hiányzik, vagy van ok-lista, de az csak példálózó jellegű felsorolást tartalmaz

c) az objektivitás elve: az egyoldalú módosítás feltételei nem objektív jellegűek, vagyis a fogyasztóval szerződő félnek módja van a feltétel bekövetkeztét előidézni, abban közrehatni, a módosításra okot adó változás mértékét befolyásolni

d) a ténylegesség és arányosság elve: az ok-listában meghatározott körülmények ténylegesen nem, vagy nem a körülmények változásának mértékében hatnak a kamatra, költségre illetve díjra

e) az átláthatóság elve: a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására

f) a felmondhatóság elve: a szerződésmódosítás bekövetkezése esetére nem biztosítja a fogyasztó számára a felmondás jogát

g) a szimmetria elve: a fogyasztó javára bekövetkező feltételváltozás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kell, hogy kerüljön.

Példa a tisztességtelen egyoldalú emelésre:

Szerződés kötés kori kamat: 7%

Egyoldalú módosítás követően: 9%

Tisztességtelen emelés: 2%pont

Az elszámolással érintett szerződések köre

- A **2014/ XXXVIII törvényt** 2014 júniusában fogadta el a parlament, mely **hatálya** a következő szerződésekre terjed ki:
 - Kizárólag fogyasztókkal kötött kölcsön , lízing szerződés (deviza, deviza alapú, forintos) mely tartalmazza az egyoldalú szerződés módosítás lehetőségét
 - 2004.05.01 és 2014.07.26. közt kötött szerződések
 - 2009.07.26. előtt megszűnt szerződések, vagy
 - 2009.07.26. után megszűnt azon szerződések melyek esetében a pénzügyi intézménynek tudomása van arról, hogy a fogyasztóval szembeni követelés nem évült el (követelés kezelés)

Nem tartozik a törvény hatálya alá

- Hitelkártya
- Államai kamattámogatott hitelek

Fontos!

A törvény megfordította a bizonyítási kötelezettséget és a szerződések esetében: a bankoknak kell bizonyítaniuk a bíróságok előtt, hogy a szerződéseik tisztességesek voltak. A bankoknak nyilatkozniuk kellett MNB-nek a ÁSZF-jeik tisztességességéről.

Érdekesség:

- Az elsőfokú peres eljárás illetéke 1,5 mHUF
- Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezés illetéke 2,5 mHUF
- A másodfokú ítélet elleni fellebbezés illetéke 3,5 mHUF
- A 8 nagybank (OTP, K&H, Erste, CIB, Raiffeisen, Unicredit, Budapest, MKB) közül mindegyik perelt, de a bíróságok, minden esetben a bankok számára kedvezőtlen ítélete hoztak. **Ebből kifolyólag az összes olyan szerződéses kikötés, mely lehetőséget adott az egyoldalú kamatemelésre, tisztességtelennek számít.**
- Voltak olyanok akiknél a referencia kamatos termékeket is tisztességtelennek minősítettek

Elszámolási elvek, szabályok 1/3

A 2014 évi XL „Elszámolási törvény” fejt ki az elszámolási elveket, szabályokat

- Az **árfolyamrészből és egyoldalú** kamat, díj, jutalék **emelésből származó túlfizetést a fogyasztó javára el kell számolni**
- Ha a pénzügyi intézmény a szerződés megkötésekor előre meghatározott időszakra adott kamat-, költség-, díjkedvezményt megszüntetve a kedvezményes időszak lejártát követően a kamatot, költséget, díjat egyoldalúan a szerződésben meghatározott mértékre emelte.
- Az elszámolást a szerződésben meghatározott **kedvezményes időszak lejártát követően a szerződés részévé vált** kamat, költség és díj mértékének alapulvételével kell elvégezni
- A fogyasztó követelését a fogyasztói kölcsönszerződés fennállásának időszakában az **MNB rendeletben** meghatározott módon úgy kell kiszámítani, mintha túlfizetéseket a túlfizetés időpontjában **előtörlesztésként** teljesítették volna a polgári jog általános szabályainak megfelelően elsősorban a költségre, azután a kamatra és végül a tőketartozásra kell elszámolni.
- **Megszűnt szerződések** esetében a tartozatlan fizetések elszámolására a jogalap nélküli gazdagodás szabályait kell alkalmazni. A devizában történt tartozatlan fizetés esetén az adott devizára irányadó - az MNB rendeletében meghatározott - pénzügyi kamattal megnövelt összegben kell megtéríteni a fogyasztó követelést.
- Az elszámolásra köteles pénzügyi intézmény az elszámolás során - a szerződéskötés érdekében adott **kedvezmények** kivételével - a fogyasztói követelés összegéből jogosult levonni az adott időszakban nyújtott kedvezményt, a kedvezmény felmerülésének időpontját figyelembe véve.

Kedvezmény:

- szerződésmódosításon, a felek által, egymás közötti viszonyukban alkalmazott gyakorlaton,
- kötelező jogszabályi rendelkezésen vagy
- bírósági határozaton alapuló

vagyoni előny, illetve juttatás. A pénzügyi intézmény tőkét, kamatot, illetve díjat engedett el, vagy kedvezményes árfolyamot alkalmazott.

Elszámolási elvek, szabályok 2/3

Az elszámolás fordulónapja:

- Deviza alapú szerződések esetén 2015.02.01
- Forint alapú szerződések esetén 2015.06.30

A tájékoztatás határideje:

- Deviza alapú szerződések esetén 2015.03.01 és 2015.04.30. közt
 - ha a peres eljárás nem zárul le 2015.03.01-ig akkor az eljárás lezárást követő 60 napon belül
- Forint alapú szerződések esetén 2015.08.01 és 2015.09.30 közt
 - ha a peres eljárás nem zárul le 2015.08.01-ig akkor az eljárás lezárást követő 60 napon belül

Speciális elszámolás szabályok a 2014 évi XL „Elszámolási törvény” alapján

Követelés kezelőre engedményezett szerződések elszámolása

- Az elszámolást a pénzügyi intézmény végzi el a fogyasztóval szembeni követelés engedményezésének napjáig
- Erről tájékoztatja a fogyasztót és a követeléskezelőt
- A követeléskezelő az engedményezés napjától a pénzügyi rendezés napjáig, legkésőbb 2015.12.31-ig, az engedményezés napján általa alkalmazott kamattal növeli a fogyasztó követelést
- A követelés kezelő számol el a fogyasztóval, de kérhet a pénzügyi intézménytől a követelés vételárához képest bekövetkezett csökkenéséből öt ért pénzügyi vesztesé arányos megtérítését

Elszámolási elvek, szabályok 3/3

Kedvezményesen végtörlesztett fogyasztói kölcsönszerződések elszámolása

- Ha 1996. évi CXII. törvény 200/B. §-ában foglaltak szerinti végtörlesztés következtében szűnt meg a szerződés, akkor a pénzügyi intézmény nem automatikusan kötelezett elszámolásra
- A fogyasztó 2015.03.01. és 2015.03.31. napja között kérhette a pénzügyi intézményt, hogy a részére készítse elszámolást.
- A fogyasztó az elszámolást 10 000 forintos díj ellenében kérhette
 - Ha van fogyasztó követelés, akkor meg kell téríteni a 10 000 forintot a fogyasztónak
 - Ha a fogyasztó a végtörlesztés egy kiváltó hitelből végezte és ezt igazolni tudja, akkor nem kell megfizetni 10 000 forintos díjat
- Tájékoztatás az elszámolásról 2015.11.30.-ig kell megtenni

Árfolyamgáttal érintett kölcsönszerződések elszámolása

- Az elszámolás során megállapított fogyasztó követelést elsősorban a gyűjtőszámla tartozással szemben kell elszámolni
- A fenn maradó fogyasztó követelést a devizakölcsön terhére kell elszámolni
- A devizakölcsönök törlesztési árfolyamának az állam által megtérített mentesített követelésrész 50%-ával megegyező összeg kedvezménynek minősül

Nemzeti Eszközkezelő által kezelt ingatlanok esetében az elszámolás

- A Nemzeti Eszközkezelő a fogyasztó által felajánlott lakóingatlant megvásárolta, a fogyasztónak a vételárfelosztási tervben érintett hitelezője 2015. december 31. napjáig kérheti a Nemzeti Eszközkezelőt

Az elszámolás módszertana: 42/2014 MNB rendelet 1/2

A 42-es rendelet a hátralékkal nem rendelkező fogyasztói szerződések elszámolási módszertanát írja le

- November 7-től hatályos
- Akkor alkalmazható, ha a **fogyasztónak nincs és nem is volt fizetési késedelme**
- Illetve a fogyasztó **nem áll és nem is állt fizetés könnyítő program vagy kedvezmény hatálya** alatt
 - Fizetés könnyítő program: átmeneti kötelezettség csökkentés, ami nem jár a futamidő módosításával
- A képlet egy annuitáson alapú kalkulációt jelent, mellyel újraszámolásra, átszámításra kerül a teljes hiteltörténet a tisztességes kondíciók alkalmazásával
- A fogyasztói túlfizetés elszámolása során a következő díjakat kell figyelembe venni:
 - kölcsön folyósításával vagy hitelbírálattal összefüggésben megfizetett egyszeri díj
 - a törlesztési periódusokban rendszeresen megfizetett díjat vagy költséget (általában kamat és kamatszerű kezelési költség)
 - előtörlesztési díj
- Az újraszámítás során nem szabad figyelembe venni a fentiek túl felmerülő egyszeri díjakat

- 1) $T_t^A = T_t * \left(\frac{e_t^V}{e_t^{MNB}} \right)$
- 2) $r_{t+i} = r_{t+i-1} + \Delta^T r_{t+i} + \Delta^{NT} r_{t+i}$
- 3) $r_{t+i}^T = r_{t+i-1}^T + \Delta^T r_{t+i}^T$
- 4) $r_{t+i}^A = \min(r_{t+i}, r_{t+i}^T)$
- 5) $f_{t+i} = f_{t+i-1} + \Delta^T f_{t+i} + \Delta^{NT} f_{t+i}$
- 6) $f_{t+i}^T = f_{t+i-1}^T + \Delta^T f_{t+i}^T$
- 7) $f_{t+i}^A = \min(f_{t+i}, f_{t+i}^T)$
- 8) $F_{t+i} = F_{t+i-1}^N + \Delta^T F_{t+i}^N + \Delta^{NT} F_{t+i}^N + F_{t+i}^{SZ}(T_j, f_{t+i})$
- 9) $F_{t+i}^T = F_{t+i-1}^{NT} + \Delta^T F_{t+i}^T + F_{t+i}^{SZT}(T_j^A, f_{t+i}^T)$
- 10) $F_{t+i}^A = \min(F_{t+i}^N, F_{t+i}^{NT}) + F_{t+i}^{SZ\hat{A}}(T_j^A, f_{t+i}^A)$
- 11) $X_{t+i} = [I_{t+i}(T_{t+i-1}, r_{t+i},) + P_{t+i}(T_{t+i-1}, r_{t+i}, n_{t+i}) + F_{t+i}] * \left(\frac{e_{t+i}^E}{e_{t+i}^{MNB}} \right)$
- 12) $X_{t+i}^A = I_{t+i}^A(T_{t+i-1}^A, r_{t+i}^A,) + P_{t+i}^A(T_{t+i-1}^A, r_{t+i}^A, n_{t+i}) + F_{t+i}^A$
- 13) $K_{t+i} = X_{t+i} - X_{t+i}^A$
- 14) $T_{t+i}^A = T_{t+i-1}^A - P_{t+i}^A - K_{t+i}$

Az elszámolás módszertana: 42/2014 MNB rendelet 2/2

Módszertan:

- 1) Kezdeti tartozás újraszámítása (árfolyamrés, tisztességtelen díjak korrekciója)
- 2) Tisztességes kamatok és díjak meghatározása
- 3) Annuitás újraszámítása -új törlesztőrészlet meghatározása, új díjtételek meghatározása
- 4) Fogyasztói túlfizetés meghatározása
- 5) Fogyasztói túlfizetés tőkébe előtörlesztése (MNB árfolyamon)
- 6) Annuitás újraszámítása
- 7) Új törlesztőrészlet meghatározása és így tovább
- 8)3)-6) újrakalkulálása n perióduson keresztül, amíg el nem érjük 2015 február 1-ét, vagy az eredeti hitel meg nem szűnik

- Az MNB ezt a képletet előzetesként adta meg, melynek célja az volt, hogy a bankok elkezdhessenek készülni az elszámolás kihívásaiira.
- A valódi „áttörést” az 54-es MNB rendelet hozta.

- 1) $T_t^A = T_t * \left(\frac{e_t^V}{e_t^{MNB}} \right)$
- 2) $r_{t+i} = r_{t+i-1} + \Delta^T r_{t+i} + \Delta^{NT} r_{t+i}$
- 3) $r_{t+i}^T = r_{t+i-1}^T + \Delta^T r_{t+i}$
- 4) $r_{t+i}^A = \min(r_{t+i}, r_{t+i}^T)$
- 5) $f_{t+i} = f_{t+i-1} + \Delta^T f_{t+i} + \Delta^{NT} f_{t+i}$
- 6) $f_{t+i}^T = f_{t+i-1}^T + \Delta^T f_{t+i}$
- 7) $f_{t+i}^A = \min(f_{t+i}, f_{t+i}^T)$
- 8) $F_{t+i} = F_{t+i-1}^N + \Delta^T F_{t+i}^N + \Delta^{NT} F_{t+i}^N + F_{t+i}^{SZ}(T_j, f_{t+i})$
- 9) $F_{t+i}^T = F_{t+i-1}^{NT} + \Delta^T F_{t+i}^T + F_{t+i}^{SZT}(T_j^A, f_{t+i}^T)$
- 10) $F_{t+i}^A = \min(F_{t+i}^N, F_{t+i}^{NT}) + F_{t+i}^{SZ\bar{A}}(T_j^A, f_{t+i}^A)$
- 11) $X_{t+i} = [I_{t+i}(T_{t+i-1}, r_{t+i},) + P_{t+i}(T_{t+i-1}, r_{t+i}, n_{t+i}) + F_{t+i}] * \left(\frac{e_{t+i}^E}{e_{t+i}^{MNB}} \right)$
- 12) $X_{t+i}^A = I_{t+i}^A(T_{t+i-1}^A, r_{t+i}^A,) + P_{t+i}^A(T_{t+i-1}^A, r_{t+i}^A, n_{t+i}) + F_{t+i}^A$
- 13) $K_{t+i} = X_{t+i} - X_{t+i}^A$
- 14) $T_{t+i}^A = T_{t+i-1}^A - P_{t+i}^A - K_{t+i}$

Az elszámolás módszertana: 54/2014 MNB rendelet 1/5

Az 54-es rendelet első mellékletét (jobbra) a hátralék devizában történő nyilvántartása esetén lehet alkalmazni

- December 10-től hatályos
- A hitelintézetek ezt a módszertant alkalmazták
- Változás 42-es MNB rendelethez képest: jelen rendelet azon fogyasztó szerződésekre terjed ki, ami bármikor késedelmes volt, vagy fizetéskönnyítő program, kedvezmény hatálya alatt állt

Módszertan:

- 1) Kezdeti tartozás újraszámítása (árfolyamrés, tisztességtelen díjak korrekciója)
- 2) Tisztességes kamatok és díjak beállítása
- 3) Annuitás újraszámítása - új törlesztőrészlet meghatározása, új díjtételek meghatározása
- 4) Új késedelmi kamat meghatározása, az átszámított hátralék alapján**
- 5) Fogyasztói túlfizetés meghatározása
- 6) Fogyasztói túlfizetés **hátralékba/tőkébe** előtörlesztése (MNB árfolyamon)
- 7) Kedvezmények meghatározása és beszámítása, ahol szükséges**
- 8) Annuitás újraszámítása
- 9) Új törlesztőrészlet meghatározása
- 10)3)-6) újrakalkulálása n perióduson keresztül, amíg el nem érjük 2015 február 1-ét, vagy az eredeti hitel meg nem szűnik

Ahol a fogyasztó az eredeti hiteltörténet alatt késedelmes volt, ott az átszámított hiteltörténet alatt is annak kell tekinteni

- 1) $T_t^A = T_t * \left(\frac{e_t^V}{e_t^{MNB}} \right)$
- 2) $r_{t+i} = r_{t+i-1} + \Delta^T r_{t+i} + \Delta^{NT} r_{t+i}$
- 3) $r_{t+i}^T = r_{t+i-1}^T + \Delta^T r_{t+i}^T$
- 4) $r_{t+i}^A = \min(r_{t+i}, r_{t+i}^T)$
- 5) $f_{t+i} = f_{t+i-1} + \Delta^T f_{t+i} + \Delta^{NT} f_{t+i}$
- 6) $f_{t+i}^T = f_{t+i-1}^T + \Delta^T f_{t+i}^T$
- 7) $f_{t+i}^A = \min(f_{t+i}, f_{t+i}^T)$
- 8) $F_{t+i} = F_{t+i-1}^N + \Delta^T F_{t+i}^N + \Delta^{NT} F_{t+i}^N + F_{t+i}^{SZ}(T_j, f_{t+i})$
- 9) $F_{t+i}^T = F_{t+i-1}^{NT} + \Delta^T F_{t+i}^N + F_{t+i}^{SZT}(T_j^A, f_{t+i}^T)$
- 10) $F_{t+i}^A = \min(F_{t+i}^N, F_{t+i}^{NT}) + F_{t+i}^{SZÁ}(T_j^A, f_{t+i}^A)$
- 11) $L_{t+i} = P_{t+i}(T_{t+i-1}, r_{t+i}, n_{t+i}) + I_{t+i}(T_{t+i-1}, r_{t+i}) + F_{t+i} + KÉ_{t+i}(H_{t+i-1}, r_{t+i}^K, z_{t+i}) - A_{t+i}$
- 12) $T_{t+i} = T_{t+i-1} - P_{t+i}(T_{t+i-1}, r_{t+i}, n_{t+i}) - V_{t+i}$
- 13) $H_{t+i} = \text{Max} \left(0; H_{t+i-1} + L_{t+i} - \frac{Y_{t+i}}{e_{t+i}^E} - W_{t+i} \right)$
- 14) $L_{t+i}^A = P_{t+i}^A(T_{t+i-1}^A, r_{t+i}^A, n_{t+i}) + I_{t+i}^A(T_{t+i-1}^A, r_{t+i}^A) + F_{t+i}^A + KÉ_{t+i}^A(H_{t+i-1}^A, r_{t+i}^{AK}, z_{t+i})$

$$KÉ_{t+i}^A = \begin{cases} KÉ_{t+i}^A(H_{t+i-1}^A, r_{t+i}^{AK}, z_{t+i}), & \text{ha } KÉ_{t+i} \geq KÉ_{t+i}^A(H_{t+i-1}^A, r_{t+i}^{AK}, z_{t+i}) \\ KÉ_{t+i}, & \text{ha } KÉ_{t+i} < KÉ_{t+i}^A(H_{t+i-1}^A, r_{t+i}^{AK}, z_{t+i}) \end{cases}$$
- 15) $H_{t+i}^A = \text{Max} \left(0; H_{t+i-1}^A + L_{t+i}^A - \frac{Y_{t+i}}{e_{t+i}^{MNB}} - A_{t+i} \right)$
- 16) $K_{t+i} = \text{Max} \left(0; \frac{Y_{t+i}}{e_{t+i}^{MNB}} + A_{t+i} - H_{t+i-1}^A - L_{t+i}^A \right)$
- 17) $T_{t+i}^A = T_{t+i-1}^A - P_{t+i}^A - K_{t+i} + A_{t+i} + G_{t+i} + S_{t+i}$
- 18) $G_{t+i} = \text{Max}(F_{t+i}^{NT} - F_{t+i}^N, 0) + \text{Max} \left[F_{t+i}^{SZT}(T_j^A, f_{t+i}^T) - F_{t+i}^{SZÁ}(T_j^A, f_{t+i}^A), 0 \right]$
- 19) $S_{t+i} = \begin{cases} I_{t+i}(T_{t+i-1}^A, r_{t+i}^T - r_{t+i}), & \text{ha } r_{t+i}^T \geq r_{t+i} \\ 0, & \text{ha } r_{t+i}^T < r_{t+i} \end{cases}$

Az elszámolás módszertana: 54/2014 MNB rendelet 2/5

A fogyasztói követelés kiszámítása és elszámolása a következőképpen történik:

$$C_{t+k} = T_{t+k} - T_{t+k}^A + H_{t+k} - H_{t+k}^A + E_{t+k} - E_{t+k}^A$$

- A régi szerződéstörténet és az új szerződéstörténet tőkeit, hátralékait, kamatelhatárolásait ki kell vonni egymásból, ami megadja az ügyfélnek visszatérítendő összeget, a fogyasztói követelést a szerződés devizanemében
- A fogyasztói követelés elszámolása több féleképpen történhet a hitel státuszától függően:

1) A hitel még élő a fordulónapon: Ebben az esetben a fogyasztói követelés teljes egészében a hitelbe számítódik be a következő sorrendben: először a hátralékot csökkenti, aztán gyűjtőszámlát (ha van), majd az esedékes díjat, kamatot és végül a még nem esedékes tőkét (előtörlesztés)

- Előfordulhat, hogy az átszámított hitel megszűnt míg az eredeti még élő.
- Ilyenkor a következő lépéseket kell a Banknak tennie, ami a képletből következik:
 - Az átszámított hitel kifutása és február 1. közt a fogyasztói követelést a hitel ügyleti kamatával kamatoztatja (negatív törlesztő részletek előírása)
 - Az ebben az időszakban történt ügyfél befizetések a túlfizetést növelik

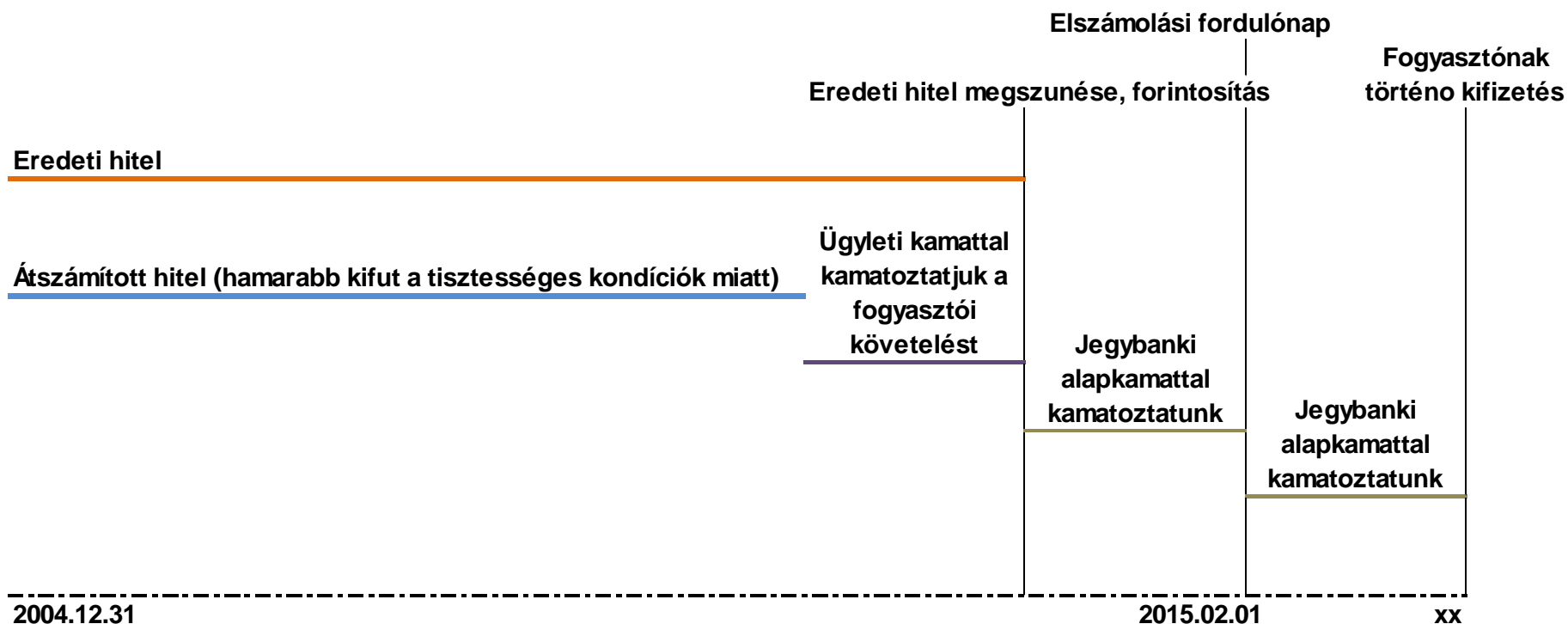
2. A hitel megszűnt az elszámolás fordulónapja előtt (2015 február 1 előtt):

Ebben az esetben az eredeti hitel megszűnésének napjáig történik a képlet alkalmazása. A megszűnés napján MNB árfolyamon átváltásra kerül a fogyasztó követelés HUF-ra (deviza alapú szerződések esetében).

$$C_{t+k} = (T_{t+l} - T_{t+l}^A + H_{t+l} - H_{t+l}^A) * e_{t+l}^{MNB} + \sum_{i=l+1}^{t+k} \left[(T_{t+l} - T_{t+l}^A + H_{t+l} - H_{t+l}^A) * e_{t+l}^{MNB} * \left(\frac{T_i * m_i}{365} \right) \right]$$

Az elszámolás módszertana: 54/2014 MNB rendelet 3/5

- A jogalap nélküli gazdagodás elve alapján a megszűnés napjáig a naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal kell kamatoztatni a fogyasztói követelést a pénzügyi rendezés napjáig
 - Devizában meghatározott követelés esetében a szerződés devizanemének megfelelő a naptári félév első napján érvényes 3 hónapos pénzügyi kamattal (CHF LIBOR, EURIOBOR)
- Ha a fogyasztónak van a pénzügyi intézménynél vezetett folyószámlája akkor automatikusa átutalása került a fogyasztó követelés
 - Ha több számlája is van akkor a kedvezőbb kondícióval rendelkezőre kell a jóváírás elvégezni
- Ha nincs a fogyasztónak folyószámlája akkor nyilatkoznia kell, hogy milyen számlára kéri az elszámolást, illetve ha készpénzben szeretné felvenni (van akinél nincs pénztár)

Az elszámolás módszertana: 54/2014 MNB rendelet 4/5

Speciális esetek az elszámolásban:

- A hitel megszűnt hitelkiváltással: Ilyenkor az eredeti hitelből eredő fogyasztói követelést tőkecsökkentő tételként beszámítjuk a kiváltó hitelbe. A kiváltó hitelből eredő fogyasztói követelést az előző három módszer szerint kell elszámolni.
- Eladásra (faktorálás) került hitelek: Ebben az esetben a Bank a faktor cégnek (követeléskezelő) megküldi a fogyasztói követelés összegét, amit a faktor cég a követelés vásárlásának napjától kamatoztat a saját üzleti kamatával a fogyasztónak történő kifizetés napjáig (vagy hitelbeszámítás napjáig).
- Árfolyamrögzítés gyűjtőszámla (CHF 180, EUR 250):
 - A gyűjtőszámla „hitelt” nem kell újraszámolni, azt az átszámítás során egy külső finanszírozási formának kell tekinteni (mintha fogyasztó fizetett volna)
 - A hitelen keletkező fogyasztó követelést a gyűjtőszámlába kell betudni
 - Probléma: a fogyasztói követelés devizában van, míg a gyűjtőszámla HUF-ban
 - Ezért a forintban nyilvántartott gyűjtőszámlát át kell váltani devizára egy bekerülési összegekkel súlyozott árfolyamon (effektív árfolyam).

$$e_{t+k}^{eff} = \frac{GY_{t+k}^{HUF}}{\sum_{i=0}^k \frac{B_{t+i}}{e_{t+i}^{MNB}}}$$

- Abban az esetben, ha gyűjtőszámla összege nagyobb, mint a fogyasztói követelés, a megmaradt összeget vissza kell váltani forintra az effektív árfolyammal

Az elszámolás módszertana: 54/2014 MNB rendelet 5/5

További speciális esetek

- Kedvezményes végtörlesztéssel megszűnt ügyletek
 - A kedvezményes végtörlesztés keretein belül nyújtott árfolyamkedvezményt (CHF 180; EUR 250) a bank kedvezményként elszámolhatta és azzal csökkenthette a fogyasztói követelést
 - Az elszámolást csak fogyasztói kérésre (és 10 ezer forint befizetése mellett, akkor, ha nem kiváltotta a hitelét) készítette el a pénzügyintézet. A kérvényt 2015. március 1 és 31 között kellett benyújtani. Amennyiben kiderült, hogy emellett is van a fogyasztónak követelése, a 10 ezer forintot is visszakapta.
 - Ezen esetekben a tájékoztató levelet november 30-ig kell megküldeni.
- Nemzeti Eszközkezelő által megvásárolt ingatlan
 - 2015. december 31-ig lehet kérni a NET-es szerződésekre az elszámolást. NET keresi meg a pénzügyi intézményt
- Harmadik fél általi befizetések kezelése az elszámolásba pl.: biztosítók által végzett törlesztések (IM állásfoglalás)
- Nem annuitásos konstrukciók (fix törlesztő részletes konstrukciók)
- Hitelkiváltás
 - A hitel egy másik hitelforrásból származó törlesztéssel szűnt meg.
 - Ebben az esetben az új hitel kezdőtökéjébe került beszámításra a régi hitelből keletkező fogyasztói követelés
- Hiányos elérhető adatok
 - Becsléssel meghatározott hiteltörténet MNB iránymutatás alapján (58-as rendelet).

Hiányos hiteltörténeti adatok esetén alkalmazandó szabályok (55/2014 MNB rendelet)

Nem minden esetben lehetett elérni egy hitelnek a teljes hiteltörténeti adatait (2004-ig kellett visszamenni) melynek főbb okai lehetnek:

- A hitelintézmény felszámolás vagy végelszámolás alá került, de későbbi MNB állásfoglalás alapján akkor is lehet alkalmazni ha,
 - A hitelintézet IT rendszere átalakult, a régi adatokkal nem kompatibilis, vagy azok az adatok elvesztek.

Hiányos adatok esetén a hiteltörténetet meg kellett becsülni. A becsléshez a következő adatok voltak mindenképp szükségesek:

- Szerződéses összeg
- Folyósítás időpontja
- Kezdeti futamidő
- Kezdeti kamatláb
- 2015 február 1-én fennálló hitelkövetelés

Amennyiben ezen adatok nem voltak elérhetőek, be kellett kérni a fogyasztótól a kölcsönszerződéseket (vagy ha volt példány a hitelintézetnél, akkor azok alapján kellett becsülni).

Az MNB a becsléshez biztosított iránymutató számokat

- a tisztességtelen kamatváltozásról és
 - az árfolyamrés mértékéről
- , melyeket a becsléshez kell használni

Mivel nem ismerjük, hogy az adott pénzügyi intézmény milyen árfolyamokat alkalmazott, az MNB által meghatározott árfolyamrés korrekciót kell végrehajtani.

A becslés alatt csak azok a **kedvezmények érvényesíthetők, melyek kiszámolásához minden adat rendelkezésre áll.**

Vizsgálati módszerünk 1/2

1) Elszámolás specifikáció:

Minden pénzügy intézmény elkészítette az elszámolás üzleti specifikációját melyben összefoglalták hogyan tervezik végrehajtani az elszámolást. Ez a dokumentum az IT rendszerek és kalkulációs motorok fejlesztésének alapjai. A specifikáció semelyik pontja sem ütközhetett a törvényekben és rendeletekben leírt módszertannal. (compliance review)

2) Analitikus elemzés

Az analitikus elemzés módszertana, hogy lefektettünk bizonyos KPI-okat, logikai értékeket, amiket ha egy ügylet meghaladott akkor azt gyanúsnak tekintettük és külön vizsgáltunk. Ezt a teljes állományra lefuttattuk. Ilyen KPI-ok:

- A szerződés kötés és megszűnés dátuma alapján ellenőriztük, hogy csak az elszámolással érintett ügyletek szerepelnek az ügyfél által küldött kalkuláció listában.
- Termékkód alapján ellenőriztük, hogy csak fogyasztói hitelek szerepelnek a kalkulációban.
- Elkértük az ügyfelek teljes termékkód listáját és ellenőriztük, hogy minden fogyasztói termék szerepel-e az elszámolás portfólió szintű listában (teljesség)
- Ellenőriztük, hogy a folyósítás napi MNB árfolyamon történt-e az újra kalkulációban a folyósítás átszámítása
- Szerződésenként kiszámoltuk a visszajáró arányokat (fogyasztói követelés / folyósított összeg). Devizás elszámolás esetében 40% felettieket, forintos esetében 25% felettieket vizsgáltuk külön, ezeket tekintettük szélső értékeknek.
- Figyelendő ha a visszajáró arány szórása a kalkulációban töltött idő függvényében az egyes termékekek esetében 5%-nál nagyobb
- Megvizsgáltuk azokat a szerződéseket, ahol hosszú futamidő és magas tisztességtelen kamat emelés mellett kis arányú fogyasztói követelés keletkezett és ahol rövid futamidő alatt nagy arányú.
- Nullás, negatív értékű fogyasztói követeléseket is vizsgáltuk.
- Kedvezményes árfolyamon végtörlesztett hitelek esetében nem várunk fogyasztói követelést.
- Furcsa, ha egy ügyletnél volt tisztességtelen kamat/díj emelés, de nem volt, vagy alacsony volt a fogyasztói követelés.

Vizsgálati módszerünk 2/2

02.23-i futás		
Visszajáró arány	Darab ügylet	%
0	128,523	32%
0,1%-10%	98,899	24%
10%-20%	114,781	28%
20%-30%	56,069	14%
30%-40%	6,957	2%
40%-50%	618	0.2%
50%-60%	54	0.0%
60%-70%	5	0.0%
70%-80%	6	0.0%
80%-130%	12	0.0%
Total	405,924	100%

03.10-i futtatás		
Visszajáró arány	Darab ügylet	%
0	53,351	13.14%
0,1-10%	94,621	23.31%
10-20%	110,410	27.20%
20-30%	79,210	19.51%
30-40%	43,304	10.67%
40-50%	20,277	5.00%
50-60%	4,249	1.05%
60-70%	444	0.11%
70-80%	44	0.01%
80-130%	14	0.00%
Total	405,924	100%

03.12-i futtatás DEV		
Visszajáró arány	Darab ügylet	%
0	53,276	13.12%
0-10%	164,204	40.45%
10-20%	150,289	37.02%
20-30%	35,918	8.85%
30-40%	2,189	0.54%
40-50%	29	0.01%
50-60%	8	0.00%
60-70%	5	0.00%
70-80%	3	0.00%
80-130%	3	0.00%
Grand Total	405,924	100%

- Jól látható, hogy a kalkuláció javulásával a sokaság egyre inkább normális eloszlást követ.

3) Detailed teszt

A részletes tesztelés célja az volt, hogy mintavételen keresztül kiválasszunk egy bizonyos számú ügyletet, melyeket manuálisan újrakalkulálva a pénzügyintézet által kiszámolt fogyasztói követelést kapunk.

- Saját fejlesztésű eszközzel vizsgáltuk a kiválasztott szerződéseket és hasonlítottuk össze a hitelintézet és általunk kalkulált fogyasztói követeléseket.
- Ellenőriztük a kalkulációban használt tisztességes kondíciókat (szerződés szerinti kamat, jutalék).
- Ellenőriztük a folyósított összeget, és folyósítás napját a kalkulációban használttal.

Tájékoztatási rendelet (58/2014 MNB rendelet)

Az elszámolásról és forintosításról a fogyasztónak tájékoztató levelet kell küldeni .

A Tájékoztató rendelet precízen meghatározza a levél formáját, milyen adatokat, felszólításokat kell tartalmaznia. Ettől eltérni csak stílusban lehet (pl: hitelintézeti logó a fejlécen, világoszöld papír, formázás stb).

- Devizás elszámolásról és forintosításról 2015.04.30-ig
- Forintos elszámolásról 2015.09.30-ig kellett minden tájékoztató levelet kiküldeni a fogyasztóknak.
- Forintos elszámolásnál ahol tartozás fennmaradása nélkül szűnt meg a szerződés és nincs fogyasztó követelés, akkor nem kell levélben tájékoztatni az ügyfelet, csak az intézmény honlapján közzé tenni azt
- Minden más esetben a tájékoztató levélnek a következőket kell tartalmaznia:
 - Tartozásra elszámolt összeg (fogyasztói követelés)
 - Új és régi hátralék
 - Új és régi tőke (deviza és forint)
 - Új és régi kamat
 - Új és régi kezelési költség
 - Új és régi törlesztőrészlet
 - Új kamatperiódus kezdő időpontja
 - Tájékoztatás arról, hogyha a fogyasztó megfelel bizonyos kritériumoknak, akkor kérheti a forintosítás mellőzését
- Különböző levelet kell küldeni a követeléskezelőknek, végtörlesztett hitelnél, Nemzeti Eszközkezelő által megvásárolt ingatlanok hiteleinél.
- Amennyiben a levelek nem kerülnek kiküldésre időben, az MNB büntetést róhat ki a pénzügyre.

Amennyiben a fordulónaptól számított hátralévő futamidő meghaladja:

- a 16 évet, akkor öt év,
- a 9 évet, de legfeljebb 16 év, akkor négy év,
- a 3 évet, de legfeljebb 9 év, akkor három év.

Az alábbi táblázat tartalmazza a szerződésmódosulás előtti és az azt követő adatokat.

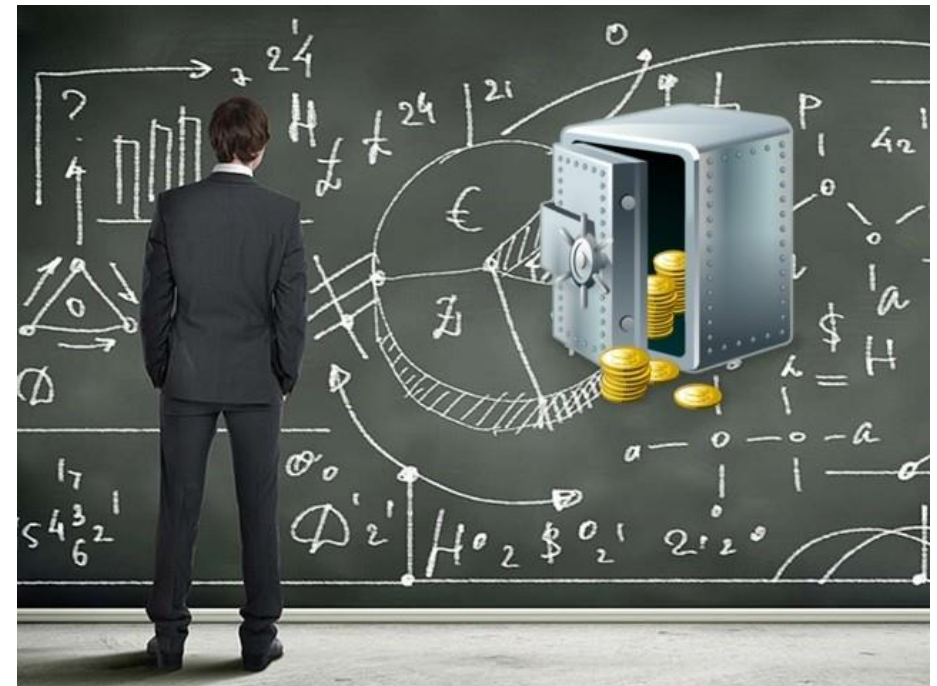
	A szerződésmódosulás előtt	A szerződésmódosulást követően
Éves kamat (%):	8,39	8,18
Kezelési költség:		
Kamatperiódus:		
Várható havi törlesztőrészlet*** (devizanem):	209,54 CHF	92,86 CHF
Várható havi törlesztőrészlet (Ft)	53 995,00 Ft*	27 547,00 Ft**
Szerződés lejáratja:	2016.06.02	2016.06.02

* A 2015. január hónapban előírt törlesztőrészletnek, lízing esetén lízingdíjnak az esedékességkor a Bank által alkalmazott árfolyammal forintra átszámított összege

** Az elszámolást követően megállapított havi deviza törlesztőrészletnek/lízingdíjnak a 2015. február 1-jén érvényes hivatalos MNB devizaárfolyammal forintra átszámított összege. Az esedékes törlesztőrészletet Önnek a Bank által alkalmazott törlesztési árfolyamon kell megfizetnie.

Az elszámolással kapcsolatos nehézségek a bankok szemszögéből

- Rengeteg féle hitelkonstrukció
- Rövid rendelkezésre álló határidők
- Egymásnak olykor ellentmondó, nem egyértelmű törvények, melyek időközben változnak
- Visszamenőleges jogalkotás
- Hiányos, nehezen hozzáférhető adatok az IT rendszerekben (2004.05.01-ig visszamenőlegesen)
- Bonyolult elszámolás kalkulációs algoritmus
- Folyamatos MNB adatszolgáltatás

Jelzálog alapú hitelek forintosítás (2014/LXXVII törvény) 1/2

Forintosítás

A Bankoknak az elszámolással párhuzamosan forintosítaniuk is kellett a jelzáloghiteleket. **Csak jelzálog alapú szerződések esnek a forintosítás hatálya alá.** Ha az ügyfél nem kéri 30 napon belül forintosítása mellőzését, a hitele forintosításra kerül február 1-i hatállyal visszamenőleg. Az árfolyam meghatározása a következő két feltétel közül a kisebb kiválasztásával történt:

- 2014. június 16 és november 7 napja közötti MNB árfolyam átlaga
- 2014. november 7-én jegyzett MNB árfolyam

Forintosítási árfolyamok: (CHF: 256,47, EUR: 308,97, JPY: 2,163)

A következő ügyfeleknek van joguk kérni a devizában maradáást:

- van jövedelme az adott devizában és az meghaladja a törlesztőrészletet vagy,
- a hitel lejáratára 2020 előtt van vagy
- a forintosítás miatt nőne a törlesztőrészlete vagy,
- a JTM (jövedelem-arányos törlesztőrészlet) alapján jogosult devizahitelt felvenni

Az új forinthitel kamatának meghatározása

- Az új forinthitel kamata = 3 havi BUBOR + (az eredeti deviza hitel induló kamatfelára)
 - A kamatfelár nem lehet nagyobb 4,5%-nál (lakáshitelnél) és 6,5%-nál (szabad felhasználású-hiteleknél) és
 - nem lehet kevesebb 1%-nál

Az ügyfelek 60 napig ingyenesen felmondhatták jelzáloghiteleiket és kiválthatták azokat más pénzügyintézeteknél. A felmondott hitelt 90 napon belül törleszteni kellett.

Bankok (és az ügyfelek) számára csalódás:

Az ügyfelek töredéke váltotta ki hitelét az elszámolást és forintosítást követően, pedig jelentős fizetendő kamatcsökkenést lehetett volna elérniük, mivel a bankok kampány szerűen csökkentették az ügyleti kamatokat és kínáltak kedvező kondíciójú termékeket.

Forintosításról bővebben (2014/LXXVII törvény) 2/2

A forintosítási törvénybe nem csak a forintosításról és jelzáloghitelekről szóló információk kerültek be

Az elszámolással érintett összes ügylet új kamat (vagy kamatfelár) periódus (amin belül a kamatfelár nem változhat egyoldalú módosítással) szabályokat kapott:

- Ha a hátralévő futamidő meghaladja a 16 évet, akkor 5 év
- Ha 9-16 év között van, akkor 4 év
- Ha 3-9 év között van, akkor 3 év
- 3 év alatt a kamatfelárat nem lehet változtatni
- Az első új kamat/kamatfelár periódus kezdőnapja deviza vagy devizaalapú szerződéseknél 2015. május 1. és 2016. április 30., forintalapú szerződéseknél 2015. október 1 és 2016. szeptember 30. között az eredeti fogyasztói szerződésben meghatározott ügyleti év fordulónapjának hónapjával és naptári napjával megegyező nap.

A törlesztőrészletek már januárban és februárban is fixált devizaárfolyamon lettek kiszámítva, de a forintosítás hatásait március 31-ig kellett átvezetni a banki rendszerekbe visszamenőlegesen február 1-re.

Abban az esetben, ha valaki elállt a forintosítástól (amire 30 napja volt az elszámolási levél kézhezvételét követően), nem volt jogosult a januári és a februári fixálásra sem, azt a pénzüintézet a következő havi törlesztőkben előírhatta.

Az árfolyamgáttal (gyűjtőszámla) érintett hitelek esetében a forintosítást követően törlesztőrészlet nem haladhatja meg az árfolyamgátba belépést követő 60. hónapban (illetve amennyi visszavan még belőle) a februári törlesztőrészletet (emellett kamatfelárat és BUBOR-t sem módosíthat ez alatt az idő alatt) . A 60 hónapot követően az új törlesztőrészlet a februári maximum 115%-a lehet. A törlesztőrészletek ilyen kontrollját a futamidők kitolásával lehet elérni, viszont ezt is korlátozta a jogalkotó:

- csak a hiteladós 75. életévéig nőhet a szerződés futamideje → ebben az esetben viszont a törlesztőrészletet kell emelni.

Az elszámolással és forintosítással kapcsolatos érdekességek:

- 1) Az elszámolást és a forintosítás visszamenőlegesen kell elvégezni: március 31-én kell visszamenőlegesen február 1-i fordulónappal elkészíteni.
- 2) Bár erről a fogyasztók nem tudtak, a hitelintézetek forintosították hiteleiket még a tájékoztató levelek kiküldése és a szerződés módosulás hatályba lépése előtt. Azoknak változtatták vissza deviza alapúra akik nem kérték a forintosítást és megfeleltek a törvényi kritériumok valamelyikének.
- 3) Az MNB és az Igazságügyi Minisztérium egymásnak ellentmondó válaszokat adtak a pénzügyi intézmények által feltett kérdésekre
- 4) Az MNB folyamatosan ellenőrzi az elszámolás és forintosítás helyességét.

„Fair” banki törvény

A Fair banki törvény nem kapcsolódik közvetlenül az elszámoláshoz és forintosításhoz, fontos megemlíteni, hogyan változik a hitelezés a jövőben. 2014 novemberében került elfogadásra, a 2012 áprilisa óta hatályban levő átlátható árazási törvény helyére lép (február 1-től hatályos). Főbb pontok:

- A bankoknak engedélyeztetni kell az MNB-nél a referenciaként használt kamatlábakat (ha az nem piaci),
- Legalább 3 évre határozzák meg a kamatperiódusokat, melyeken belül a kamatfelár/kamat nem módosítható. A periódusok végén a kamatok maximum az MNB által közzétett kamatfelár/kamatváltoztatási mutatókkal összhangban változtathatók.
- Abban az esetben, ha a kamat az ügyfél számára negatívan változik, az ügyfél a hitelt díjmentesen felmondhatja és kiválthatja másik hitellel.
- THM plafon bevezetése:
 - a hitelkártya, az áruhitel a folyószámlahitel és a kézzizálog fedezete mellett nyújtott hitelek maximum jegybanki alapkamat+39% THM-mel rendelkezhetnek
 - egyéb hiteltermékeket csak jegybanki alapkamat+24% THM-mel lehet folyósítani
- Késedelmi kamat nem haladhatja meg az ügyleti kamat másfélszeresének 3%ponttal növelt értékét (ez referencia kamatos termékek esetében érdekes)
- A fogyasztó a szerződéskötést követő 14 napban díjmentesen felmondhatja a hitelt, vagy ha folyósítás nem történt, elállhat a szerződéstől.
- A fogyasztó hitelképességének vizsgálatára nagyobb hangsúlyt kell helyezni. PI: már csak a hivatalosan igazolható jövedelem számít tényleges jövedelemnek.

Az elszámolás és forintosítás hatásai 1/5

Pozitív hozadékok

- Árfolyamkockázat kivezetésre került, ezáltal csökkent az ország és a háztartások sérülékenysége
- Hitelteher csökkenés a háztartásoknál
- Növekvő belső fogyasztás
- „Második” esély hiteltörlesztésre korábban inszolvens ügyfeleknél
- Banki részleges mérlegtisztulás, hátralékok eltűnése
- A Bankok irányába felgyülemllett társadalmi elégedetlenség kielégítése, „országos stressz levezetés”

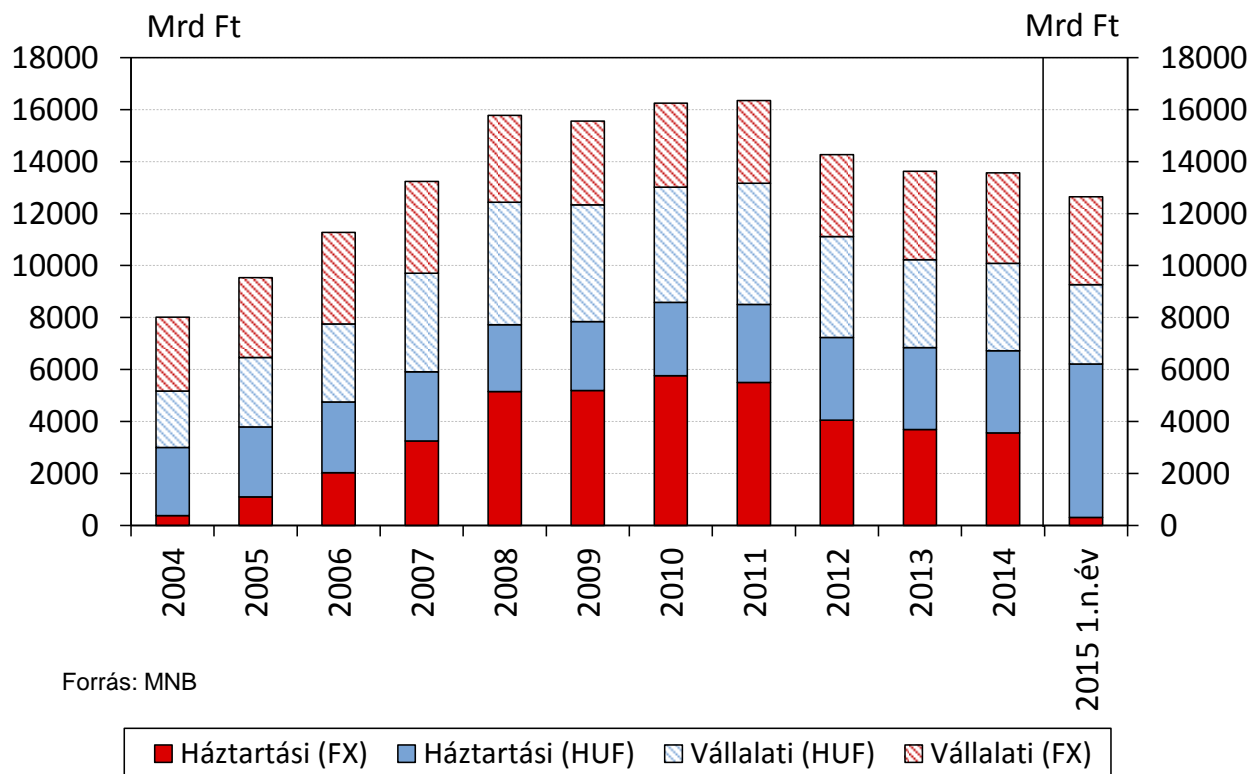
Negatív hozadékok

- A háztartások hitelterhei sok esetben a médiában kommunikálnál kisebb mértékben csökkentek, ami elégedetlenséget szült mind a törvényalkotás, mind a pénzügyi szektorral szemben
- A Bankok saját tőkéje szignifikánsan csökkent, több banknak tulajdonosi tőkeemelést kellett végrehajtania
- A veszteségek miatt csökkent a hitelezési hajlandóság (passzív bankszektor)

Az elszámolás és forintosítás hatásai 2/5

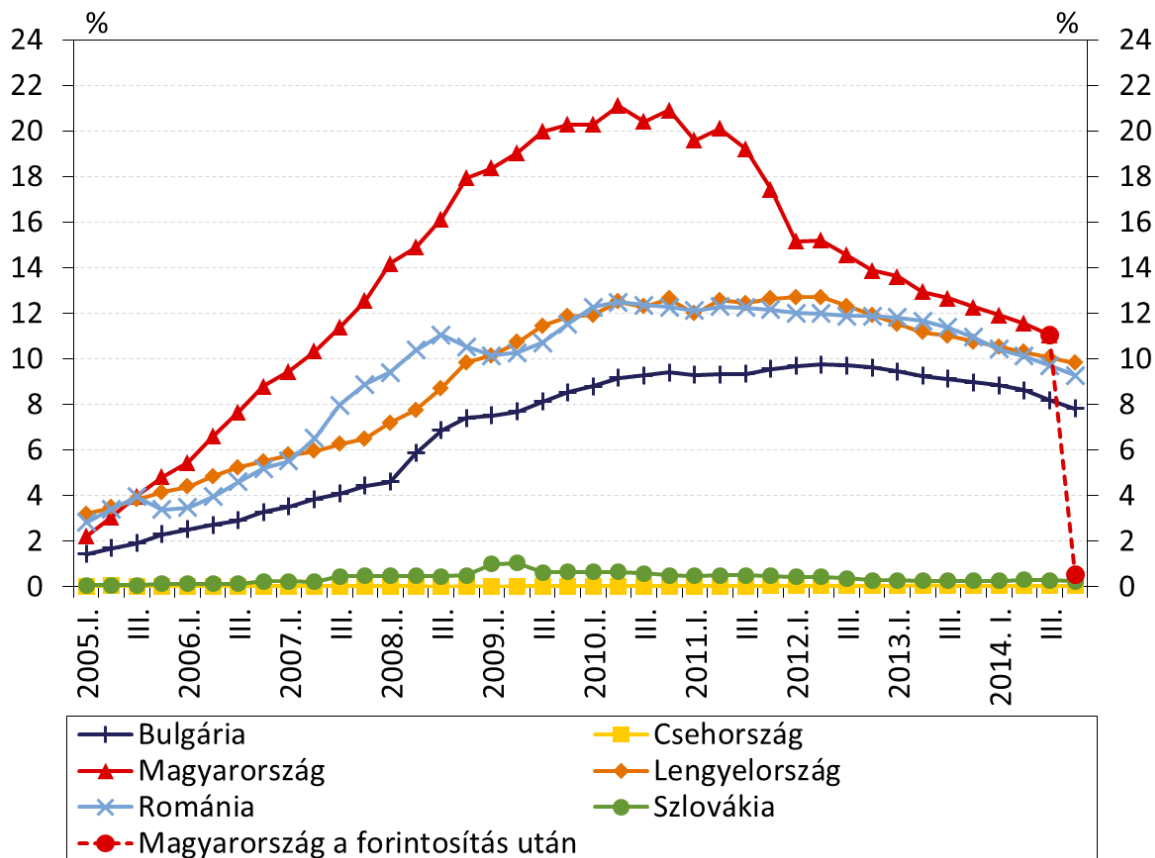
Banki hitelállomány változása

- 2014 év végén a háztartásoknak 3 565 milliárd forint deviza alapú hitelállománya volt, míg a forint alapú kintlévőség 3 194 milliárd volt.
- 2015 I. negyedévre a deviza kintlévőség 92%-kal csökkent 304 milliárd forintra, ezzel párhuzamosan a forint alapú kölcsönök értéke 5 937 milliárd forintra nőtt.
- A Bankok összesen az elszámolás két lépcsőjén keresztül **1 000 milliárdot engedtek el/fizettek vissza** ügyfeleiknek. 744,4 milliárdot devizás hitelek esetében, 250 milliárdot forinthitelek esetében.
- A GDP 14%-ról 1%-ra csökkent a háztartások devizahitel kitettsége.

Az elszámolás és forintosítás hatásai 3/5

A bankrendszer háztartási devizahitelei a GDP arányában régiós összehasonlításban

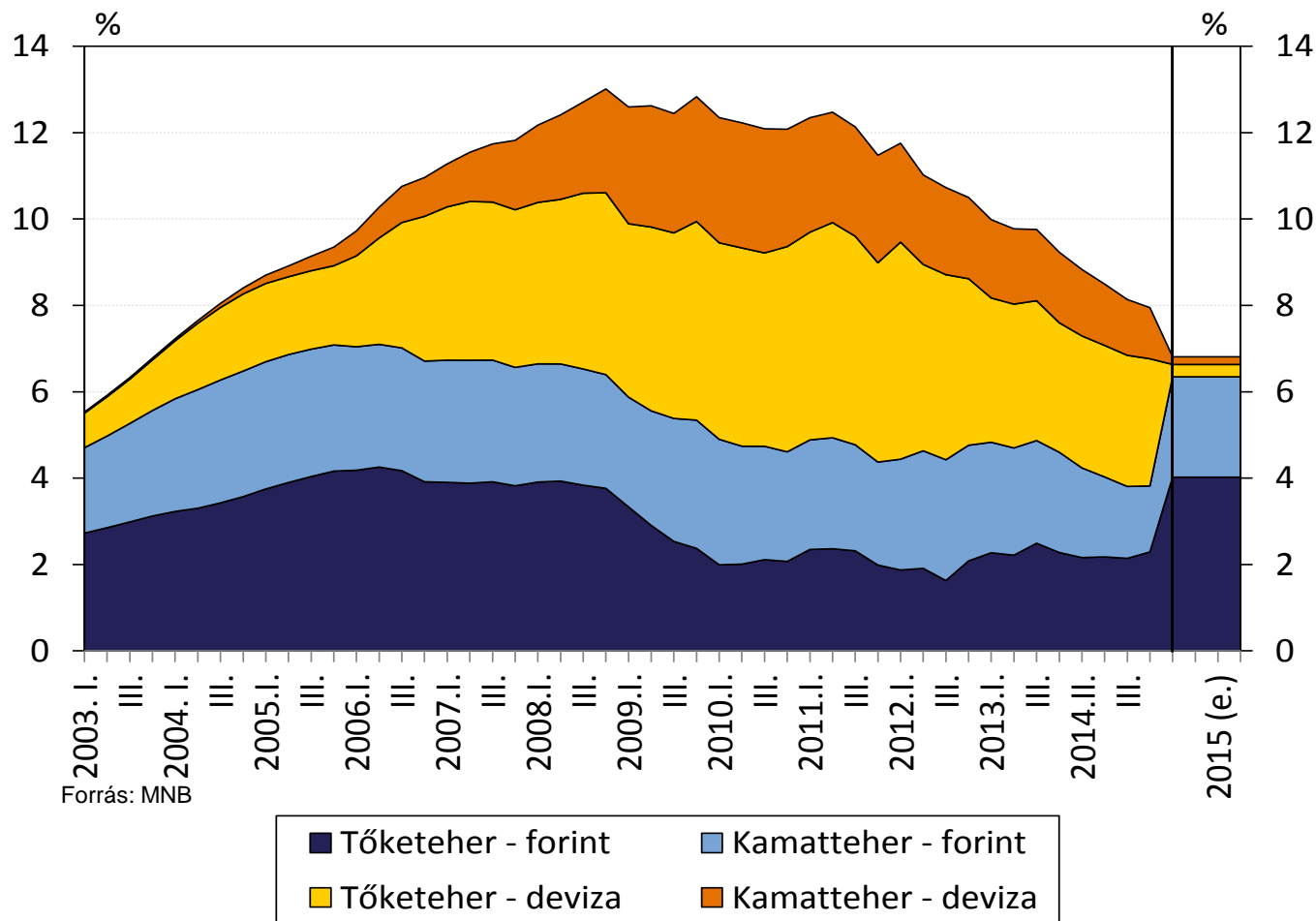

Forrás: MNB

- A 2005-ben fellendült devizahitelezés 2010 első negyedében tetőzött.
- 2011-ben a kedvezményes végtörlesztés következtében jelentősen csökkent a devizaállomány.
- Rekord magas devizahiteles kitettség után 2015-re a régióban „utolértük” az euro-t használó Szlovákiát és Csehországot.
- Felkészül az „elszámolásra”: Horvátország, Lengyelország
- **Horvátország:** A CHF alapú hiteleket EUR alapúra váltják át. Az árfolyamdifference egy részét a bankok viselik.
- **Lengyelország:** A devizahitelek PLN alapúra váltják át, felvetődtek olyan hírek is, mely szerint a bankoknak a hitelfelvételkor érvényes árfolyamon kell „zlotysítaniuk”.

Az elszámolás és forintosítás hatásai 4/5

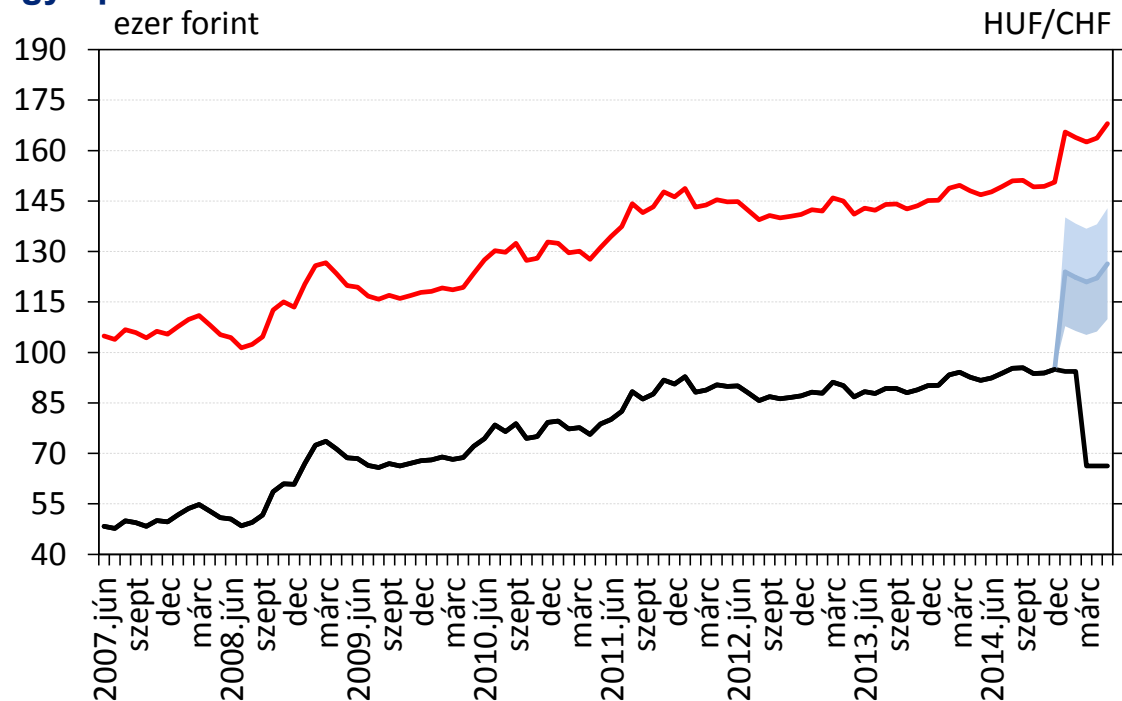
Az elszámolás és a forintosítás hatása a háztartások törlesztő terhének alakulására a rendelkezésre álló jövedelem arányában

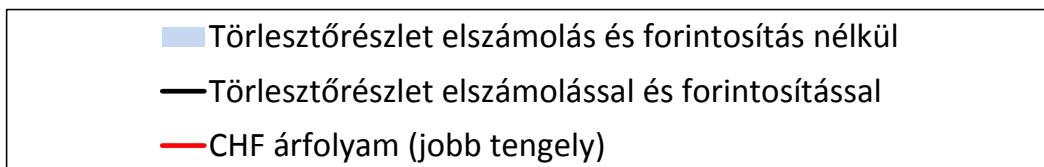
- 2010-ben egy hitellel rendelkező átlagos magyar háztartás a jövedelmének 12%-át fordította törlesztésre. 2015-re ez lecsökkent 6,5%-ra.
- A devizatörlesztés minimálisra csökkent.

Az elszámolás és forintosítás hatásai 5/5

Egy tipikus adós becsült törlesztőterhe különböző scenáriók mellett

Forrás: MNB

- 2014 decemberében egy átlagos adós 90 ezer forintot törlesztett.
- 2015 januárjában a svájci jegybank eltörölte a frank árfolyamkorlátját (EUR/CHF minimum 1,2) mire a CHF azonnali 30%-os erősödést könyvelt el az EUR-val szemben (később az euró korrekciózott). Ezzel összhangban a frank a forinttal szemben is jelentősen erősödött.
- Habár az elszámolásra csak 2015 február 1-én került sor, az árfolyamok már januártól fixálva voltak, aminek következtében a jelzáloghitelek nem érezték meg a svájci frank nagymértékű erősödését.

Az elszámolás és jelzálog alapú forintosítás keretrendszere

Törvények:

- 2014/ XXXVIII: A nem tisztességes banki gyakorlat meghatározása
- 2014/ „Elszámolási törvény” XL: Határidők, hatályosság, panaszkezelés, határidők
- 2014/ „Forintosítási törvény” LXXVII: Határidők, forintosítás leírása, szerződés módosulása
- 2014/ „Tájékoztatási törvény” LXXVIII: Tájékoztató levél formája, tartalma, kinézete

Rendeletek:

- 2014/ 42 MNB rendelet: Nem hátralékos ügyletek elszámolási módszertana
- **2014/ 54 MNB rendelet**: Hátralékos és nem hátralékos ügyletek elszámolási módszertana
- 2014/ 55 MNB rendelet: Hiányos adatokkal bíró ügyletek elszámolási módszertana
- 2014/ 53 NGM rendelet: Árfolyamgáttal (gyűjtőszámla) rendelkező hitelesekre vonatkozó szabályok

Állásfoglalások:

- MNB-től, IM-től, NGM-től
- MNB honlapján közzé tett GYIK

A jövő kihívásai

- **Fogyasztói deviza kölcsönszerződések forintosítása**
 - **Elszámolás adóhatásai**

2015/ CXLV tv. Gépjárműhitel/lízing és személyi kölcsön forintosítás 1/2

- A 2015/CXLV. tv alapján a deviza alapú fogyasztói személyi kölcsönök, lízingek és egyéb hitelek (pl: autóhitel) is forintosításra kerülnek (a jelzálog alapú szerződések már 2015 február 1-ével forintosítva lettek).
- A törvény hatálya olyan devizában nyilvántartott követelésekre terjed ki melyek kötelezettje 2015.08.31-én fogyasztó. Az ezt követően kötött szerződések nem esnek a törvény hatálya alá.
- Az októberi és novemberi árfolyamok fixálva lettek a 2015. augusztus 19-i MNB árfolyamokon
- A törvény különbséget tesz az élő és a már felmondott szerződések közt

Élő szerződések

- A pénzügyi intézmény 2015.12.15-ig köteles megküldeni a fogyasztó részére a forintosítás tájékoztatását és kapcsolódó szerződés módosítás ajánlatát
- A szerződés módosítás a tájékoztatás kézbesítésétől számított 31. napon automatikusan hatályba lép
 - A 2015 novemberben fizetendő esedékesség napjára **visszamenőleg**, vagy
 - 2015.12.01-ig
- A fogyasztó lehetősége van a kézbesítéstől számított 30 napon belül írásban, igazolható módon kérni a forintosítás mellőzését, vagy jutalékmentesen felmondhatja a szerződését

A forintosítás lépései

- Az összes ügyféllel szembeni követelés elem tőkésítése (még nem esedékes tőke, hátralék, már megszolgált, de még nem esedékes tőke)
- A devizás elemek átváltása HUF-ra 2015.08.19-i MNB árfolyamon (CHF: **287,2** ; €: 309,2)
- Törvény által előírt elengedés, hogy a forintra váltás ténylegesen a jelzálog fedezetű szerződések forintosításánál használt árfolyamon történjen (CHF: **257,47**, €: 308,97)

2015/ CXLV tv. Gépjárműhitel/lízing és szemlélyi kölcsön forintosítás 2/2

A forintosítás továbblépései

- Az elengedett követelés (aug 19. árfolyam és jelzálog forintosítás közti különbözet) 50%-át az állam, 50%-ban a pénzügyi intézmény állja. Az állam által átvállalt részt adókedvezményként vehetik igénybe.
- Egyenlő összegű, annuitásos törlesztő részlet meghatározása
- Az új törlesztő részlet akkor lehet nagyobb mint a 2015.12.01. napját megelőző három hónapban fizetendő törlesztő részlet aug 19.-i árfolyamon számított átlagának (fizetés könnyítés nélkül)
 - 115%-a, ha szerződés futamideje eléri a 12 évet, de
 - Maximum 125%-a lehet (emiatt vannak olyan hitelek melyek futamideje végtelenbe tart)
- Új referencia kamatláb lesz alkalmazva a forintosított hitelek esetében. Például 3 havi CHF LIBOR helyett 3 havi BUBOR. A fix kamatozású ügyletek kamata nem változik a forintosítással.
- A forintosítás hatásait át kell vezetni a számviteli nyilvántartásokba 2016. február 15-ig. Kérdéses volt, hogy lehet-e hamarabb és tömegesen eszközölni ezeket a változásokat (MNB állásfoglalás(ok)).

Felmondott szerződések

- Logikusan csak a devizában nyilvántartott felmondott szerződésekre vonatkozik.
- A pénzügyi intézmény 2016.01.31-ig köteles megküldeni a fogyasztó részére a forintosítás tájékoztatását és kapcsolódó szerződés módosítás ajánlatát.
- A szerződés módosítás a tájékoztatás kézbesítésétől számított 31. napon automatikusan hatályba lép 2016.01.01-re visszamenőleg.
- A fogyasztó lehetősége van a kézbesítéstől számított 30 napon belül írásban, igazolható módon kérni a forintosítás mellőzését, vagy jutalékmentesen felmondhatja a szerződését.
- Nincs szerződésmódosítás.
- A forintosítás lépései nem változtak csak a határidőben változott: 2016.március 15-ig kell átvezetni a számviteli nyilvántartásokba.

Az elszámolás adóhatásai 1/1

- Tao törvény 29/zs § (Tao törvény- 1996. évi LXXXI. Törvény a társasági adóról és az osztalékadóról)
- Az elszámolási hatására a 2008-2014-es évek tekintetében önrevíziót végezhetnek el a társaságok, melyek mint adó alap csökkentő tétel vehető figyelembe a 2015-as adóbevallásban
 - Az elszámolás hatására keletkező ráfordítást a TAO törvény nem ismeri el mint a vállalkozás érdekében felmerült ráfordítás, ezért ez társasági adóalap növelő tétel
- Az adórevízió során TAO mellett a banki különadót, innovációs járulékot, helyi iparüzési adót is revíziózni lehet
- Az adórevíziókhoz szükséges az elszámolás eredményre gyakorolt hatásainak számszerűsítése melyek az adórevízió alapját képezik
- A számszerűsítés során a következő elszámolás hatásokat kell évenkénti bontásban figyelembe venni
 - Az elszámolás hatására csökkenő kamat, díj bevétel
 - év végi elhatárolások figyelembe vétele (decemberi esedékesség és december 31-re járó bevétel arányos része)
 - év végén függővé tett bevételek figyelembe vétele
- Az év végi devizás követelések átértékelésének hatása, mivel az elszámolás hatására csökken a pénzügyi intézmények ügyfelekkel szembeni követelése
- A követelésekre képzett értékvesztés újraszámítása a csökkenő kintlévőség miatt

